

В.Ф.Грінченко, д-р. геол. наук

**ДО 60-РІЧЧЯ ГЕОЛОГІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА.****МІСЦЕ ЙОГО В ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ ГЕОЛОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ**

Київський національний університет – вищий навчально-науковий заклад, який готує фахівців з багатьох галузей знань і проводить широку науково-дослідну роботу. Але це не просто вищий навчальний заклад, яких багато в Україні. Це головний національний осередок вищої освіти і прогресивної думки.

Київський університет імені Тараса Шевченка – всесвітньо відомий вищий навчальний заклад. Більш як за півтора століття свого існування він став осередком, де плекалися передові ідеї, виховувалася національна інтелігенція, де волелюбний дух і визвольна боротьба українського народу здобували своїх провідників.

Створенню університету та передумов для його успішної діяльності передувала двохсотлітня історія Києво-Могилянської академії, заснованої в 1632 р. Це був перший вищий навчальний заклад в Україні, де вчилися і працювали видатні діячі українського просвітництва – Григорій Сковорода, Феофан Прокопович, Мелетій Смотрицький та ін.

Протягом багатьох десятиліть громадськість домагалася створення в Києві університету, але російське самодержавство побоювалося, щоб він не став центром національно-визвольного руху України. І ці побоювання були небезпідставні. Адже Київський університет дійсно

© В.Ф.Грінченко, 2004

згуртовував передових діячів епохи, став центром формування національної свідомості українства.

Улітку 1834 р. Київський національний університет прийняв перших 62 студентів. Факультет був один – філософський з двома відділеннями – історико-філологічним та фізико-математичним. У 1835 р. відкрито юридичний, а в 1847 р. – медичний факультет. Філософський знову розділювався на два самостійних факультети. З такою структурою університет працював до 1918 р.

У 1939 р. університет був названий на честь видатного українського поета Тараса Шевченка. Після закінчення Петербурзької академії мистецтв він працював тут як співробітник археографічної комісії (1845–1846). Розгром у 1847 р. Кирило-Мефодіївського товариства, арешт Шевченка перервали його роботу, та не знищили зв'язки поета з університетом. Після звільнення Шевченка написав "Букварь Южнорусский" для недільних шкіл, займався розповсюдженням, листувався з першим ректором університету Михайлом Максимовичем.

Вчені й викладачі Київського університету зробили гідний внесок у розвиток науки і суспільно-політичної думки України. Серед його видатних вчених і педагогів:

- історики й філологи М.О.Максимович, М.І.Костомаров, В.Б.Антонович, І.В.Лучицький, М.П.Драгоманов, В.М.Перетц, О.І.Білецький, А.Ю.Кримський, Є.В.Тарле;
- юристи К.О.Неволін, М.Д.Іванишев, М.Ф.Владимирський-Буданов, О.Ф.Кистяківський;
- економіст М.І.Зібер;
- математики В.П.Єрмаков, Д.О.Граве, М.М.Боголюбов;
- механіки І.І.Рахманінов, Г.К.Суслов, П.В.Воронець;
- фізики М.П.Авенаріус, М.М.Шіллер, Й.Й.Косоногов;
- хіміки С.М.Реформатський., А.К.Бабко, А.М.Голуб, А.Т.Пилипенко, А.У.Кіпріанов;
- геологи К.М.Феофілактів, В.М.Чирвинський, М.І.Андрусов, П.А.Тутківський, В.І.Лучицький;

Геологічні науки в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка почали розвиватися з моменту його організації й посіли почесне місце протягом усього існування. Пов'язані вони з науковою діяльністю таких видатних вчених-геологів професорів, як К.М.Феофілактів, В.Ю.Тарасенко, П.Я.Армишевський, П.А.Тутковський, В.І.Лучицький, В.М.Червінський і ін. Вони заклали фундамент створення ряду кафедр геологічного спрямування, починаючи із заснованої в 1834 р. кафедри мінералогії і геогнозії.

Але організаційно геологічний факультет був створений в 1944 р. з метою систематичної підготовки висококваліфікованих фахівців з різних галузей геологічної науки, розв'язання наукових проблем і практичних завдань з відновлення зруйнованої війною мінерально-сировинної бази країни, нащощування обсягів запасів корисних копалин. Першим деканом факультету був обраний учень акад. О.Е.Ферсмана Б.О.Гаврусевич, а з часом професори С.П.Родіонов, Ф.А.Руденко, В.Ф.Грінченко й ін. На факультеті поступово був створений великий кваліфікований колектив викладачів, науковців, технічних працівників, організовано п'ять кафедр (мінералогії, геохімії і петрографії; загальної та історичної геології; геології родовищ корисних копалин; геофізики; гідрогеології та інженерної геології), геологічний музей;

• ботаніки І.Ф.Шмальгаузен, С.Г.Навашин, К.А.Пурієвич, О.В.Фомін, М.Г.Холодний;

• зоологи К.Ф.Кеслер, О.О.Ковалевський, О.М.Северцов, О.О.Коротнев;

• біохімік О.В.Палладін;

• медики В.О.Беєв, М.С.Скляфосовський, Ф.Г.Яновський, В.П.Образцов, М.Д.Стражеско.

З університетських стін вийшла ціла плеяда визначних діячів української культури – письменники Михайло Старицький, Максим Рильський, композитор Микола Лисенко та ін.

Нині в університеті навчається близько 20 тисяч студентів на 13 факультетах і в 6 інститутах. Майже дві тисячі викладачів передають їм свої знання і досвід. Науковці і студенти розвивають співпрацю з багатьма закладами вищої освіти та науковими закладами різних країн світу.

В умовах розбудови незалежної Української держави перед університетом постали відповідальні завдання. Вони пов'язані з необхідністю вдосконалення системи підготовки і перепідготовки фахівців. Адже випускники університету працюють у різних галузях суспільно-економічного життя незалежної України. Майбутніх фахівців має відзначити, насамперед, державна масштабність мислення, патріотизм і високий рівень національної свідомості, творчий політ думки, величезна відповідальність за справу, глибокі професійні знання. Тобто універсальність підготовки в широкому розумінні, до якої ми прагнемо. Досягти такого рівня можна, залучивши до навчально-виховного процесу світлі голови найталановитіших вчених, відповідно стимулювати їхню подвижницьку працю, позбавити зайвої, а часом і некомпетентної опіки різних відомств. Саме в цьому напрямі ми працюємо.

Двері університету завжди відкриті для тих, хто прагне, не шкодуючи сил, працювати на інтелект, культуру, процвітання України.

проблемна лабораторія фізико-хімічних досліджень гірських порід; обчислювальний центр.

На факультеті виросли відомі вчені – акад. В.Г.Бондарчук, професори О.Л.Ейнон, М.М.Ключников, К.І.Маков, В.С.Скаржинський, С.А.Мороз, І.П.Щербань, І.Є.Жернов, Ю.В.Тимошин, К.О.Гура й ін. Їх зусиллями було вирішено ряд важливих наукових проблем з різних галузей геології, надруковано значну кількість підручників, монографій, зроблено великий внесок у підготовку кадрів геологів, розбудову країни. Так, за 60 років факультет для геологічної галузі країни підготував близько 4 тис. висококваліфікованих фахівців.

Серед випускників факультету чимало вчених зі світовим ім'ям, академіків, членів-кореспондентів, лауреатів Державних премій, першовідкривачів великих родовищ корисних копалин. Близько 200 випускників захистили докторські й кандидатські дисертації. Факультет підтримував значні міжнародні наукові зв'язки, надавав інтернаціональну допомогу в підготовці геологічних кадрів. Факультет з правом посадає провідне місце серед закладів вищої освіти України за своїм науковим потенціалом, рівнем навчальної роботи, її подальшим вдосконаленням.